Жинақтаушы зейнетақы жүйесінің ағымдағы жағдайы
(2005 жылғы 1 қарашадағы)

2005 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша республикада 14 жинақтаушы зейнетақы қоры (бұдан әрі – қорлар) өз қызметін жүзеге асырды, олардың республика аймақтарында 76 филиалы мен 75 өкілдігі бар.

10 заңды тұлғаның қорлардың зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруға лицензиялары болды, олардың 3 қоры зейнетақы активтерін дербес басқару лицензиясына ие: «МЖЗҚ» ЖЗҚ АҚ, «Қазақстан Халық Банкінің ЖЗҚ» АҚ және «БТА Құрмет-Қазақстан ЖЗҚ» АҚ-ы.

Есепті күнде 10 екінші деңгейдегі банк және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі кастодиандық қызметті жүзеге асыруда. Сонымен бірге, 6 екінші деңгейдегі банк ЖЗҚ-на кастодиандық қызмет көрсетеді: «HSBC Банк Қазақстан» АҚ еншілес банкі, «ЦентрКредитБанкі» АҚ, «Қазақстан Халық Жинақ Банкі» АҚ, «ТЕМІРБАНК» АҚ, «Еуразия Банкі» АҚ, «АСҚ Банкі» АҚ, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі.

Қорлардың салымшылары (алушылары)

Міндетті зейнетақы жарналарын аударатын салымшылардың (алушылардың) дербес зейнетақы шоттарының (бұдан әрі - шот) саны қазан айында 82 851 (1,12%-ке) ұлғайып, ағымдағы жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 7 452 697 болды.

Міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылардың (алушылардың) ең көп саны 5 қорларда болды: «МЖЗҚ» – 30,68%, «Қазақстан Халық Банкі» – 19,10%, «ҰларҮміт» – 14,65%, «Валют-Транзит қор»- 8,66% және «БТА Құрмет-Қазақстан» – 7,79% немесе олардың үлесіне салымшылардың шоттарының жалпы санының 80,88% келеді.

Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының саны осы ағымдағы жылдың қазан айында 233 (0,73%-ке) ұлғайып, 2005 жылғы 1 қарашада жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасы 460,8 млн. теңгені құрап 31 987 болды.

Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар шоттары «МЖЗҚ» ЖЗҚ АҚ-нан басқасының бәрінде болды. Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының ең көп саны мына қорларда болды: «Сенім» – 61,96%, «ҰларҮміт»- 18,84% және «Капитал» – 11,85% немесе осы үш қордың үлесіне салымшылардың шоттарының жалпы санының 92,65% болды.

Ерікті кәсіби зейнетақы жарналарының салымшылары «ҰларҮміт» және «Қазақстан халық банкі» қорларында болды. Салымшылардың жалпы саны – 3 253, салымшысының дербес зейнетақы шотында 14,6 млн.теңге болды. Ағымдағы жылдың қазан айында ерікті кәсіби зейнетақы жарналары бойынша салымшылар шоттарының саны 28 (0,87%-ке) ұлғайды.

Міндетті, ерікті және ерікті кәсіби зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар (алушылар) санының өсімі жалпы қорлар бойынша өткен жылғы тиісті кезеңімен салыстырғанда мынадай деректермен сипатталады:

Салымшылардың (алушылардың) шоттары:	01.11.04ж.	01.11.05ж.	Өсім	Өсу қарқыны (%-пен)
міндетті зейнетақы жарналары бойынша	6 796 817	7 452 697	655 880	9,65
ерікті зейнетақы жарналары бойынша	29 831	31 987	2 156	7,23
ерікті кәсіби зейнетақы жарналары бойынша	1 886	3 253	1 367	1,7 есеге

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаты

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаты ағымдағы жылдың қазан айында 13 856 млн.теңгеге (2,32%-ке) көбейіп, 2005 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 610 307 млн. теңге болды. Жинақталған зейнетақы қаражаты өсімінің қарқыны өткен жылдардың тиісті кезеңдерімен салыстырғанда мынадай деректермен сипатталды:

(млн.теңге)

Күні	Жинақталған зейнетақы қаражатының сомасы	Өсім	Жинақталған зейнетақы қаражатының өсу қарқыны (%-пен)
01.11.02 ж.	249 476	81 337	48,37
01.11.03 ж.	348 592	99 116	39,73
01.11.04 ж.	454 968	106 376	30,52
01.11.05 ж.	610 307	155 339	34,14

Көрсетілген кестеде бұрын жинақталған зейнетақы қаражатының абсолютті өсімі кезінде олардың өсу қарқынының жыл сайынғы төмендеуі байқалды. Бірақ 2005 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 2004 жылғы 1 қарашамен салыстырғанда жинақталған зейнетақы қаражатының өсу қарқыны 3,62 проценттік тармаққа ұлғайып 34,14% болды.

Қорлар арасында ең көп жинақталған зейнетақы қаражаты сомасына мынадай қорлардың салымшылары (алушылар) ие: «Қазақстан Халық банкі» – 156 840 млн. теңге немесе 25,70%, «МЖЗҚ» – 121 580 млн. теңге немесе 19,92%, «ҰларҮміт» – 110 056 млн. теңге немесе 18,04%, «БТА Құрмет-Қазақстан» – 44 515 млн.теңге немесе 7,29% және «АБН АМРО КаспийМұнайГаз» – 43 661 млн. теңге немесе жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасының 7,15%. Жалпы алғанда, осы 5 қорға жинақталған зейнетақының жалпы сомасының 78,10% келді.

2005 жылдың 1 қарашасына жинақталған зейнетақы қаражатының құрылымы

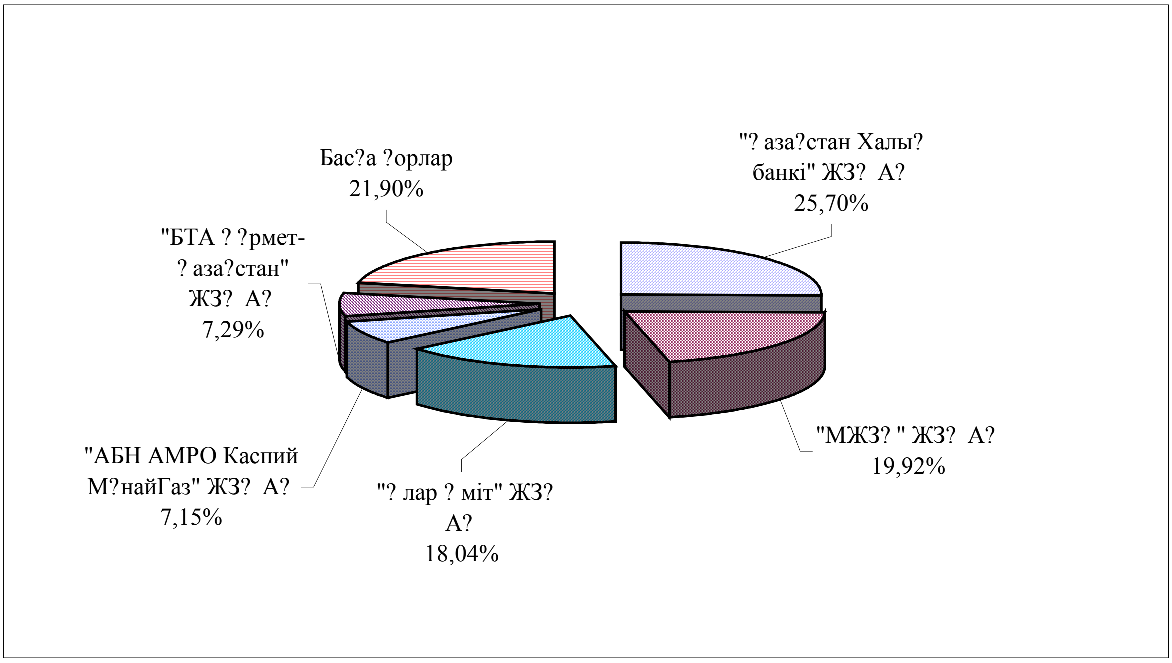

Зейнетақы активтерінің инвестициялауынан түскен, салымшылардың (алушылардың) дербес зейнетақы шоттарына бөлінген **таза инвестициялық кіріс** сомасы (комиссиялық

сыйақыны шегергенде) ағымдағы жылдың қазан айында 2 429 млн. теңгеге (1,71%-ке) өсіп, 2005 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 144 638 млн.теңге болды.

Таза инвестициялық кірістің өсу қарқыны өткен жылдардың тиісті кезеңімен салыстырғанда мынадай көрсеткіштермен сипатталды:

(млн. теңге)

Күні	Таза инвестициялық кіріс сомасы	Өсім	Өсу қарқыны (%- пен)	Жинақталған зейнетақы қаражатындағы таза инвестициялық кірістің үлесі (%-пен)
01.11.2002 ж.	70 392	25 266	55,99	28,22
01.11.2003 ж.	94 875	24 483	34,78	27,22
01.11.2004 ж.	107 404	12 529	13,21	23,61
01.11.2005 ж.	144 638	37 234	34,67	23,70

Көрсетілген кестеде инвестициялық кірістің көлемінің ұлғаюы және өсу қарқыны байқалады. Бірақ, 2005 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша таза инвестициялық кірістің өсім қарқыны 2004 жылдың 1 қарашамен салыстырғанда 21,46 проценттік тармаққа ұлғайып 34,67% болды.

Жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасындағы таза инвестициялық кірістің үлесі 2004 жылғы 1 қарашадағы 23,61% кезде 2005 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 23,70% болды немесе 0,09% проценттік тармаққа төмендеді.

Ағымдағы жылдың қазан айында жалпы **зейнетақы жарналарының** түсуі 12 150 млн. теңгеге (2,58%) өсіп, 2005 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 483 524 млн. теңге болды.

Зейнетақы жарналарының, инвестициялық кірістің және зейнетақы қаражатының өзгеру динамикасы (млрд.теңгемен)

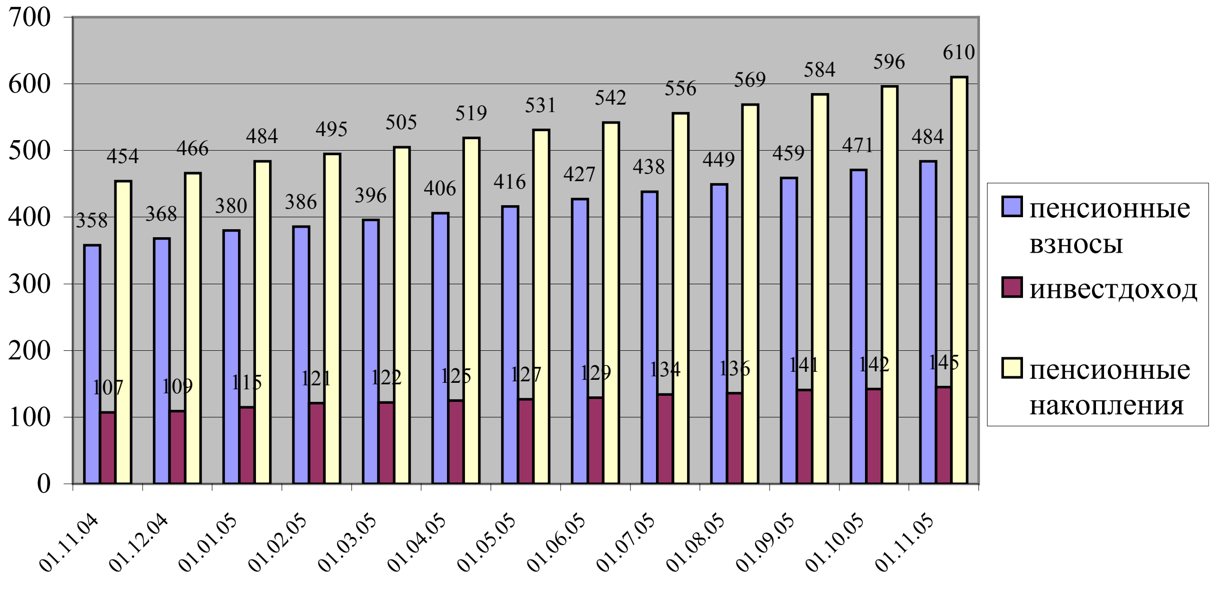

2005 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша міндетті зейнетақы жарналарын уақытында ұстап қалмауға және аудармауға байланысты ұсталатын **өсімпұл сомасы** 3 493 млн. теңге болды. Ағымдағы жылдың қазан айында салымшылардың (алушылардың) жеке зейнетақы шотына 72 млн.теңге өсімпұл аударылды немесе алдынғы есепті кезеңімен салыстырғанда 42,4%-ке төмен болды.

Зейнетақы төлемдері ағымдағы жылдың қазан айында 715 млн.теңгеге (2,14%) өсіп, 2005 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша 34 188 млн. теңге болды.

Есепті кезеңде салымшылар (алушылар) өз **жинақталған зейнетақы қаражатын** бір қордан екінші қорға **аудару** құқығын пайдаланды, нәтижесінде 2005 жылғы 1 қарашада

жинақталған зейнетақы қаражаты 92 243 млн. теңге болды. Ағымдағы жылдың қазан айында жинақталған зейнетақы қаражатын аудару 1 744 млн.теңгені құрады.

Жинақталған зейнетақы қаражатын басқа қорға аударудың мейлінше көп сомасын мына қорлар жүзеге асырды: «МЖЗҚ» - 52,08%, «ҰларҮміт» - 12,29% және «Қазақстан Халық Банкі» - 9,97% және «БТА Құрмет-Қазақстан» - 6,40% немесе осы 4 қордың аударымдардың жалпы сомасының 80,74% келеді.

Жинақталған зейнетақы қорларының зейнетақы активтерінің құрылымы

2005 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша ЗАИБЖАҰ-да инвестициялық басқаруда болған зейнетақы активтерінің жиынтықты көлемі 611 235 млн. теңгені құрап, 2005 жылдың қазан айында 14 102 млн. теңгеге ұлғайды немесе 2,36%-ке өсті.

2004 жылғы 1 қазан 2005 жылғы 1 қазан аралығында зейнетақы активтерінің айлық орташа өсуі 12,9 млрд. теңге болды.

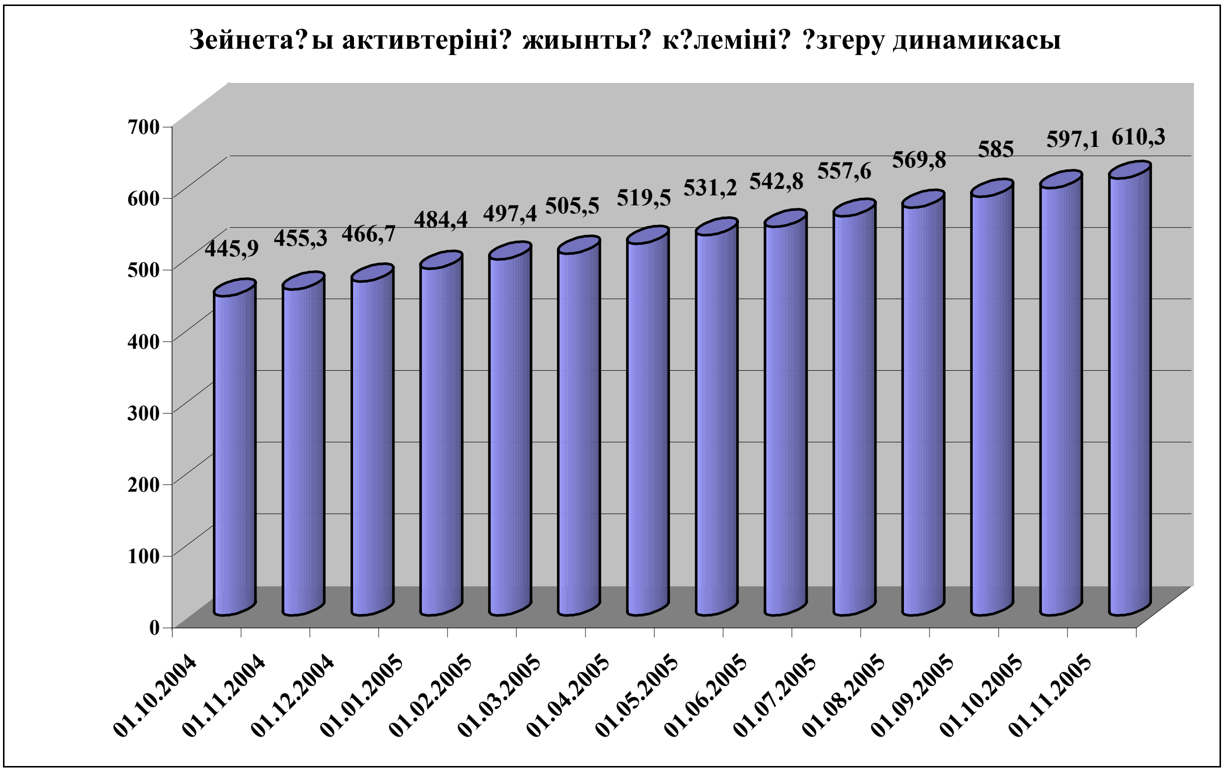

Зейнетақы активтерінің жиынтықты көлемін бөлу

ЗАИБЖАҰ / ЖЗҚ	Зейнетақы активтер млн. теңге	%-пен
"ABN AMRO Asset Management" ЗАИБЖАҰ" АҚ	**53 252**	**8,71**
"АБН АМРО - КаспийМұнайГаз" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	43 721	7,15
"Капитал" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	9 531	1,56
"Bailyk asset management" ЗАИБЖАҰ" АҚ	**53 040**	**8,68**
"Д.А. Қонаев атындағы ашық жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	2 156	0,35
"Мұнайгаз - ДЕМ" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	15 662	2,57
“СЕНІМ” ашық жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	25 931	4,24
"Қорғау" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	9 291	1,52
"Premier Asset Management" ЗАИБЖАҰ" АҚ	**11 616**	**1,90**
"Отан" ашық жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	11 616	1,90
"Актив-Инвест" ЗАИБЖАҰ" АҚ	**29 661**	**4,85**

"Валют-Транзит Қор" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	29 661	4,85
"АЛЬФА–ТРАСТ" ЗАИБЖАҰ" АҚ	**15 546**	**2,54**
"Қазақмыс жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	15 546	2,54
"Жетісу" ЗАИБЖАҰ" АҚ	**110 230**	**18,03**
"ҰларҮміт" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	110 230	18,03
"Нұр-Траст" ЗАИБЖАҰ" АҚ	**14 452**	**2,37**
"Атамекен" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	14 452	2,37
"МЖЗҚ" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**121 797**	**19,93**
"БТА Құрмет-Қазақстан" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**44 548**	**7,29**
АО "Қазақстан Халық банкінің жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ"	**157 093**	**25,70**
Зейнетақы активтерінің ЖИЫНТЫҒЫ	**611 235**	**100,00**

2005 жылғы 1 қарашада инвестицияланған зейнетақы активтерінің көлемі 606 234 млн. теңгені құрады да, 2005 жылғы қазан айында 16 873 млн. теңгеге немесе 2,86%-ке өсті.

ЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфелі

Қаржы құралдары	млн. теңге	%
ҚР мемлекеттік бағалы қағаздары, оның ішінде	**222 422**	**36,69**
ҚР еврооблигациялары	3 853	0,64
Қаржы министрлігінің бағалы қағаздары	134 348	22,16
Ұлттық Банктің ноттары	84 144	13,88
жергілікті атқарушы органдардың бағалы қағаздары	77	0,01
Екінші деңгейдегі банктердің салымдары	**96 346**	**15,89**
Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары	**3 786**	**0,62**
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздары	**27 946**	**4,61**
Тазартылған алтын	**0**	**0,00**
ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары, оның ішінде	**242 079**	**39,93**
акциялар	49 183	8,11
облигациялар, оның ішінде	192 896	31,82
АҚШ долларына номинирленген	6 057	1,00
теңгеге номинирленген	186 837	30,82
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары	**13 366**	**2,21**
акциялар	4 920	0,81
облигациялар	8 446	1,40
Инвестициялық қорларының шетел пайлары	**289**	**0,05**
жиынтығы:	**606 234**	**100,00**

Келтірілген деректерден көріп отырғандай, мемлекеттік бағалы қағаздар үлесі ЖЗҚ-ның инвестициялық портфелдерінде елеулі бөлігін алып отыр және 222 422 млн. теңгені құрады немесе 36,69% болды. 2005 жылғы 1 қазанмен салыстырғанда МБҚ көлемі 12 395 млн. теңгеге немесе 5,90%-ке азайды. 2005 жылы қазан айында Қазақстан Республикасының эмитенттерінің корпоративтік бағалы қағаздар көлемі 1 223 млн. теңгеге немесе 0,51%-ке көбейді. Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі салымдар көлемі есепті кезең ішінде 2 089 млн.теңгеге немесе 2,22%-ке өсіп 96 346 млн. теңге болды.

2005 жылы қазанда зейнетақы активтерін дербес инвестициялық басқаруды жүзеге асырушы ЗАИБЖАҰ мен ЖЗҚ зейнетақы активтерінің салымдарын екінші деңгейдегі банктерге тек ұлттық валютада салатынын атап өткен жөн.

2005 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша ЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфеліндегі халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздарының үлесіне 0,62% келіп отыр. ЖЗҚ-ның жиынтық портфеліндегі шетелдік эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздарының көлемі 2005 жылы қазан айында 6,40%-ке төмендеп, 27 946 млн. теңге болды. Шетелдік эмитенттердің мемлекеттік емес бағалы қағаздарының үлесі 2,21% болды.

Қорлардың номиналды кірісінің коэффициенті туралы мәліметтер

2002 жылғы қазандағы – 2005 жылғы қазандағы кезеңде қорлардың зейнетақы активтері бойынша 2005 жылғы 1 қарашада номиналды кірістің орташа алынған коэффициенті 20,23% болды.

ЖЗҚ бөлігінде номиналды кіріс коэффициентінің мағыналары туралы ақпарат www. afn.kz. Web-сайтында орналастырылған.

Қорлардың қаржы жағдайы

Қорлардың **жиынтық меншік капиталы** 2005 жылы 1 қарашадағы жағдай бойынша 11 840,4 млн. теңге болып, оның ішінде жиынтықты төленген жарғылық капитал 6 198,9 млн. теңге немесе меншікті капиталы көлемінің 52,4% болды. Есепті айда меншікті капиталы 300,9 млн.теңгеге немесе 2,61% өсті.

2005 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша қорлар резервтік капиталды жалпы сомада 1 439,2 млн. теңге немесе қорлардың меншікті капиталы көлемінің 12,2% болды.

Ағымдағы жылдың қаңтар-қазан айларында барлық қорлар, «Д.А. Қонаев атындағы» және «Капитал» қорларын қоспағанда, жалпы сомасы 3 502,1 млн. теңге болатын кіріс алды. Кірістің ең көп сомасын «Қазақстан Халық Банкі»- 41,6%, “МЗЖҚ” - 15,9%, «БТА Құрмет-Қазақстан» - 13,7%, «Ұлар Үміт» - 13,0% және қорлары алды немесе осы төрт қор қорлардың жалпы кірісінің 84,2% болды.

2005 жылғы 1 қарашадағы жағдай бойынша меншікті активтері есебінен **қорлардың қаржы инвестициялары** 8 976,4 млн. теңгені немесе меншікті капиталы көлемінің 75,8% болды.

Қорлар меншікті активтерін мемлекеттік бағалы қағаздарына жалпы сомасы 2 712,4 млн.теңгеге (инвестициялардың жалпы көлемінің 30,2%), мемлекеттік емес бағалы қағаздарына жалпы сомасы 3 464,4 млн.теңгеге (инвестициялардың жалпы көлемінің 38,6%), инвестициялады және екінші деңгейдегі банктердің салымдарына 2 799,6 млн. теңге немесе инвестициялардың жалпы көлемінің 31,2%-ін орналастырды.